

„Fram, fram! Kristmænd,
Korsmænd, Kongsmænd!“

St. Olaf.

„Ret og Sandhed.“

Katholsk Tidende.

Dette blad udkommer hver søndag og betales med 1 krone pr. kvartal (porto iberegnet). Abonnement modtages i Norge, Sverige, Danmark og Tyskland paa alle postkontorer, men for Kristianas og for andre end foraanævnte landes vedkommende i St. Olafs Trykkeri, Akersveien nr. 4, Kristiania. — Bekjendtgjørelser betales med 10 øre pr. petitlinie.

Vore ærede abonnenter i Norge udenfor Kristiania, i Sverige og Danmark, Tyskland, Østerrige og Luxemburg bedes fornye sit abonnement igjennem posten snarest. Abonnenterne i Kristiania og i andre lande end de ovennævnte, der ikke afbestiller det inden den 1ste juli, betragtes fremdeles som abonnenter.

Politisk oversigt.

At den tyske keiser i Königsberg atter har udtalt: „Vi hohenzollere modtager kun vor krone af himlen og er kun himlen ansvarlig for udøvelsen af vore pligter. Ogsaa jeg nærer denne anskuelse, og jeg er bestemt paa at handle og regjere efter dette princip“ — tages af mange som uklogskab, da store partier hellere vil høre det ikke usande, at regjenten er ansvarlig ogsaa overfor sit folk. — Bismarck har paa en for en saa stor mand nedværdigende maade mundtlig og skriftlig lagt sine følelser og anskuelser for dagen i den senere tid, at verden studser over en smaalighed og irritethed, der maa rive glorien selv af en Bismarcks „fædrelandskjærlighed“. Nu meddeler telegrafen, at rigskansler Caprivi har efter keiserens opfordring sendt de tyske gesandter i udlandet en rundskrivelse, hvori erklæres, at fyrst Bismarck siden sin tilbagetræden staar fjernt fra enhver aktuel rigspolitik, og at hans udtalelser til visse interviewere derfor kun maa ansees som privatmandens.

Gjennem de baierske katolikere gaar et befrielsens suk: førsteminister Lutz har søgt og faaet sin afsked. Hans efterfølger er dog neppe bedre, det er den hidtilværende kultusminister Crailsheim; han er ikke katolik. Politichefen i München, Müller, er bleven kirke- og undervisningsminister.

De østerrigske delegationer er traadt sammen og har valgt til formænd Ludwig Tisza for Østerriges vedkommende, Georg Czartoryski for Ungarn. Finanslovforslaget kræver 193 mill. kroner.

Det schweiziske forbundsraad har udarbejdet et lovforslag om at udlevere kriminale forbrydere, at kunne tillade udlevering, naar forbrydelsen er hovedsagelig kriminal, selv om der angives politiske bevæggrunde, og at negte udlevering af rent politiske forbrydere. Forbundsraadet skal afgjøre, af hvilken art hvert foreliggende tilfælde er. Bosættelsestraktaten er fornyet.

Frankriges deputeretkammer har vedtaget 3 fr. indførselstold paa mais og 5 paa maismel. — Hertugen

af Orleans er i stilhed ført til den fransk-schweiziske grænse og sluppen løs.

Portugiserne har adskilligt at gjøre i sine afrikanske besiddelser, da de indfødte gjør uroligheder snart her, snart der, nu nylig i distrikterne Bailundo og Bihe paa vestkysten. Man har englænderne mistænkt for at være den hemmelige drivfjær.

Det engelske underhus har forkastet anlæg af en tunnel under kanalen af hensyn til landets forsvar.

De forenede stater vil anvende 1300 mill. kroner til at bygge sig 227 krigsskibe i løbet af 8 aar. — I det paradis af en republik, som De forenede stater jo har eller har havt ord for at være, hersker egoisme mer end i nogensomhelst anden civiliseret stat, kan man vel sige. Bestikkelijkheid og bedrageriskhed er det gennemgaaende træk for det langt overveiende antal af embedsmænd, og hvem der maa bøde, det er deres modparti (indtil det selv kommer til magten igjen og kan gjøre ligedan) og folket — det folk, der er saa stolt af at være amerikanere. I New-York bliver der for tiden foretaget en udrensning blandt embedsmændene; det er „Tammany-ringen“, man holder paa med at sætte i tugthuset.

Ved Newfoundland, som ved Utrechter-freden 1713 afstodes af Frankrige til England, forbeholdt det første land sig retten til fiskeriet og til at gaa i land paa en betydelig kyststrækning. Men newfoundlanderne, som ikke ynder franskmændene eller deres rettigheder, fisker paa kraft, naar de kan snige sig til det, og paakalder Englands indskriden til fordel for øens beboere. Da de tillige truer med at give sig under De forenede stater, ifald England ikke hjælper dem mod Frankrige — hvad der ikke lader sig gjøre, eftersom dette land er i sin gode ret — saa kan det blive en meget ubehagelig sag for England, medmindre Frankrige mod en godtgjørelse frivillig opgiver sin ret.

I Kongo vil indførselstold sandsynligvis blive opkrævet, medmindre Holland sætter sig imod denne forandring i det bestaaende.

Gudstjenesten i st. Olafs kirke i Kristiania.

Søndag den 8de juni, *Kristi legemsfest*: Kl. 7 stille messe. — Kl. 8 stille messe med homili. — Kl. 10 pontifikalmesse med prædiken og procession. — Kl. 5 festandagt med prædiken.

Freitag, *Jesu hjertesfest*: Kl. 9 prælatmesse.

Ugekalender.

Søndag den 8de. Offentlig feielse af *Kristi legemsfest*. (Epist.: I Kor. 11, 23—29; evang.: Joh. 6, 56—59). — Mandag og tirsdag. Dage i oktaven. — Onsdag. Barnabas, apostel og martyr. — Torisdag. Oktavdag til *Kristi legemsfest*. — Freitag. *Jesu hjertesfest*. — Lørdag. Basilus den store, erkebisp af Cæsarea og kirkelærer, † 379.

Søndag den 15de. Johannes af st. Facundo.

Kristi legemsfest,

som er første torsdag efter Trinitatis, feirer vi i Norge idag, forat menigheden kan deltage i den mere, end det paa en hverdag er muligt. Det er en af kirkens største fester, da den kalder os i hu en af Guds ypperste velgjerninger mod menneskeslegten og opfordrer os til at vise den grænseløse hyldest, som Frelserens uforlignelige, overstrømmende godhed imod os fortjener; det er jo Gudmennesket i alterets hl. sakrament, der idag skal prises.

Derinde i nadversalen sidder Frelseren hos sine tolv og taler til dem: „Jeg har hjertelig længtes efter at nyde dette paaskelam med eder, førend jeg lider (Luk. 22, 15).“ Og muligvis var der i de personer, Han tiltalte, noget, som var egnet til at vække en slig længsel? Tvertimod! Det var utaknemmeligt støv og aske lige overfor sin krænkede skaber; der sidder en djævelsk discipel, som allerede har forraadt og solgt sin mester og nu staar ifærd med at begaa det første, skrækkelige gudsrov; der var apostler, prester, som trods sine høitidelige troskabsløfter om lidt vil fly rædde hver til sin side og lade sin elskende herre ene mellem fienders mishandlinger; ja, som negter at kjendes ved Ham.

Og nu dette: inden jeg lider! Men netop fordi Jesus ret snart maa dø, netop derfor burde Han lade være med at indstifte den helligste erindring om sig blandt menneskene, eftersom det just er disse, der om lidt skal binde Ham, udskjelde Ham, sønderflenge og gjennembore Ham og vedblive dermed, saalænge der gives mennesker paa jorden. Imidlertid, ett er ret og strengheid, noget helt andet er kjærlighed og forbarmelse. Kristus oppebiede ikke, at vi indviiede os til Ham, men ofrede sig først for os. „Med evig kjærlighed elskede Han dig, derfor har Han bevaret dig miskundhed (Jer. 31, 3).“ Ikke vi har draget Gud ned fra sin himmel; men det er hans egen kjærligheds baand, som knytter Ham til os: „Jeg har hjertelig længtes. Lad end talrige bedrøve mig; nogle sjæle

bliver der vel nok, som kommer at trøste sig ved tabernaklets fod, tilbede mig, klage sin nød for mit aasyn; en eller anden bliver der i det mindste vel, i hvis barm jeg faar lov at gyde min overstrømmende kjærlighed . . . en eneste ialfald; og for denne enes skyld tager jeg plads her for altid at blive hos menneskenes børn, blandt hvem det vilde være min glæde at dvæle.“

Se, Jesus forudvidste al den kulde og foragt, der ventede Ham, og havde sin nære død for øie, og alligevel længtes Han saa inderlig efter at gjøre sig til sjæleføde for os, saalænge verden staar. Er det en kjærlighed uden lige eller ikke?

Derfor udbryder kirken og vi med den:

Pange, lingua, gloriosi
Corporis mysterium!

M a r i a.

(Fortsat.)

VII.

Maria forblev altid jomfru.

Vi har nu at tale om en tredje udmerkelse, der har sin rod i gudsmoderværdigheden; det er vorfrues bestandige jomfruelighed, som udgjør et led af den katholske troslære. Her hører vi igjen Luther tage parti for den katholske kirke imod dem, som vil trække Guds moder ned til at være en dagligdags kvinde. Den 4de schmalkaldiske artikel, forfattet af Luther i 1536, lyder nemlig: „Sønnen er bleven menneske, idet Han fødtes af Maria, den rene, hellige, altid jomfru;“ og kapitlet slutter med den bemærkning: „Angaaende disse artikler er der ingen strid mellem os og modparten.“

Maria var jomfru før Jesu undfangelse. Evangelisten skriver jo, at engelen blev sendt af Gud til en jomfru, som hed Maria (Luk. 1, 27).

Ved Jesu undfangelse og i hans fødsel vedblev hun at bevare sin legemlige jomfruelighed. Dette indlyser af trosbekjendelsens ord: „Født af jomfru Maria.“ Thi som st. Augustin bemærker (In symb.): „Saafremt Marias ukrænkethed tilintetgjordes ved fødselen, blev jo Jesus ikke født af en jomfru.“ Det samme gjælder om Isaias's spaadom (7, 4), som ikke blot siger, at jomfru skal hun undfange, men tillige, at jomfru skal hun føde. I det hele havde jødefolket denne forventning angaaende Messias's komme; ja selv hos hedningerne levede altid troen, at den, som skulde bringe fred og velsignelse til jorden, vilde blive født af en jomfru. Hvad de kristne fromt havde troet, stadfæstede det 5te aarhundredes kirkeforsamling (Efesus 431) med følgende erklæring: „Den salige jomfru led ingen mén ved at føde; thi hun gjorde det med Aandens bistand.“ En passende grund til, at „Ordet“ vilde komme til verden paa saa vidunderlig en vis, kan være, at Han for at bevise sin sande menneskelighed lod sig føde af en

kvinde; for at vise sin guddommelighed lod sig føde af en jomfru. Hvorom alting end er, og hvor lidet man end fatter af hemmeligheden, saa ved vi, at den almægtige, som satte naturlovene, ogsaa kan gjøre en undtagelse fra dem.

Med os samstemmer det lutherske bekjendelses-skrift konkordieformlen (1577), idet den siger: „Guds søn viste alt i moders liv sin guddommelige majestæt ved at blive født af en jomfru uden skaar i hendes jomfruelighed, hvorfor hun baade er sandelig Guds-moder og dog forblev jomfru (P. II, c. 8, n. 24).“

Endelig bevarede Maria sin jomfruelige renhed altid efter Jesu fødsel. Thi Han, der efter sin guddommelige natur var Faderens enbaarne, burde ligeledes være sin moders enbaarne. Enhver, som har blot nogenlunde øie for „Ordets“ uendelige ophøiethed, maa føle, hvor lidet det vilde stemme med denne, at andre fik den samme til kjødelig moder som Han. I hvilken anledning Ezek. 44, 2 anføres til bestyrkelse. Og det ogsaa af den grund, at hun jo var Hellig-aandens fra evighed udkaarne brud, om hvem Han havde ladet profeterne tale, hvem Han i høisangen tolker sin kjærlighed, og som giver til svar: „Jeg er min elskedes, og min elskede er min (6, 3).“ Ja enhver, der har en smule sans for det ædle, maa føle, hvor lidt paa sin plads det vilde være, om Maria ikke lod sig nøie med en søn som hendes; og hvor utaknemmeligt, om hun frivillig slap den glans og krone, der kun ved et mirakel var bleven bevaret i hende. Men den naaderige var hverken uædel eller utaknemmelig.

I hævdelser af vorfrues jomfrudom til hendes livs ende staar vi paa aldeles klassisk grund. Naar nemlig det 6te almindelige koncil (Constant. III) i 680 erklærer vorfrues ukrænkede jomfrudom før, i og efter Jesu fødsel for uomtvistelig, da støtter den sig til endnu ældre hjemmelsmænd. 300 aar tidligere havde fædrene brændemerket som ugudelige vranglærere dem, der paastod det modsatte. Og allerede dengang var det kirkens almindelige tro, som st. Basilius, biskop af Cæsarea, hævder ved de ord: „De kristne vil ikke taale at høre, at Guds moder nogensinde skulde have ophørt at være jomfru.“ Dog ikke blot almindelig, tillige gammel var dengang læren; for st. Hieronymus (Contra Helvid.) paaberaaber sig de allerførste fædre Ignatius, Polykarp, Irenæus, Justinus martyr o. s. fr.; og om hans vegt er st. Augustin tilfulde vidne, naar han siger, at Hieronymus har læst næsten alle dem, som før ham hele jorden over har skrevet om kristendommen. Ja i den grad var Marias bestandige jomfruelighed vokset sammen med den kristelige bevidsthed, at hun blev antonomastisk kaldet „jomfruen“ eller den altid jomfruelige: *aeiparthenos*. Endnu en gang skal her mindes om, at ogsaa Luther, der ellers ikke yndede jomfruelighed, i sin schmalkaldiske artikel kalder Maria „altid jomfru“.

At Maria var ikke blot forlovet, men virkelig gift med den hl. Josef, frembyder ingen vanskelighed, da egteskabets rettighed og den faktiske benyttelse af denne er to ting, som slet ikke behøver at følges ad.

Deres giftermaal havde sin tilstrækkelige hensigt

i Guds vilje, at moderen og barnet dels skulde dækkes imod beskyldning for utugt og imod den derfor fastsatte straf, dels skulde have en ernærer og beskytter i livet.

Med den yderste indignation afviser da ogsaa de gamle kirkefædre som hæresi, blasfemi, sakrilegi den paastand, enkelte vranglærere opstillede, at Maria havde efter Jesu fødsel faaet børn med Josef.

En indvending staar tilbage at løse: gjentagende nævnes i bibelen Jesu søskende. Vi svarer hertil, at oftere tages i bibelen ordet broder og søster ikke om det naturlige søskendforhold, men om almindeligt frændskab. For blot at nævne et eksempel, kalder I Mos. 14, 14 Lot for Abrams broder, skjønt han var brodersøn. Saaledes er det ogsaa ved Jesus at tage for slegtning i almindelighed, baade hvor det i evangeliet heder: „Hans moder og brødre stod udenfor (Matth. 12, 46);“ og hvor disse hans brødre navngives: „Er ikke denne tømmermandens søn; heder ikke hans moder Maria og hans brødre Jakob og Josef og Simon og Judas, og er ikke alle hans søstre hos os (Matth. 13, 55)?“ Et fingerpeg ligger allerede i det store antal af saakaldte søskende: foruden fire brødre en hel del søstre — „mon ikke alle hans søstre er hos os?“ Vor opfattelses retmæssighed er imidlertid let at indse. Thi af de som Jesu brødre nævnte møder vi ialfald Jakob og Judas igjen i aposteltylvten; det er Jakob den yngre og Judas Thaddæus. Om disse siges ligefrem (Luk. 6, 16; Juda 1, 1), at de var brødre; den ene, Jakob den yngre nemlig, kalder Gal. 1, 19 Herrens broder. Men de to var sønner af Alfæus (Matth. 10, 3), og deres moder hed Maria Alfæi eller, som det ogsaa kaldes, Kleofæ. Denne Maria kalder Matth. 27, 56 og Mark. 16, 40 moder til Jakob den yngre og Josef; og st. Johannes siger, at hun var en søster til den sal. jomfru. Heraf følger, at Jakob og Judas var kjødelige brødre, sønner af Alfæus (= Kleofas) og jomfru Marias søster Maria. De var altsaa ikke kjødelige brødre til Jesus, men blot hans slegtninger, i det høieste hans fætttere. Det gjør ingen vanskelighed, at to søstre bærer navnet Maria; herpaa har vi flere eksempler, blandt andet at keiser Augustus's søster Octavia havde fire samtidig levende døtre, hvoraf de to uden tilnavn hed Marcella, de andre to Antonia. I et af Kristiania-bladene læste vi nylig i en turistberetning om et lignende tilfælde fra vore dage, nemlig om tre brødre med navnet Ola.

Med de ældgamle kirkefædre paa vor side har vi saa da ret til at slutte, at ikke heller de øvrige saakaldte Jesu søskende var andet end nære frænder. Joh. 19, 26 bestyrker i troen paa, at Jesus var Marias eneste barn, idet hun med ordet: „Se, det er din søn; se, det er din moder!“ overgaves til Johannes, skjønt af de saakaldte brødre ialfald Jakob den yngre, Simon og Judas Thaddæus var i live.

VIII.

Maria er optagen til himlen.

Som vorfrue levede fuld af naade, jomfruelig og hellig, saaledes døde hun, kun at naademængden altid

voksede, da hun syndfri levede i længsel efter at for-
enes med sin himmelfarne søn. Vel har kirken aldrig
udtrykkelig erklæret som en trossandhed, at hun efter
sin død er bleven med sit legeme delagtiggjort i salig-
heden; men det er dog dens faste overbevisning og
gamle lære. Man taler om Mariæ „himmelfart“, og dette
udtryk finder mange mindre heldigt, ligesom det da
ikke heller bruges af kirken. Ved himmelfart forståes
i daglig tale en opfaren ved egen kraft. Om Kristus
bruger skriften baade, at Han er opreist og opstanden,
optagen og opfaren; betragter man personen i Ham,
opstod Han nemlig og opfor; betragter man derimod
hans menneskelige natur, blev Han opreist — derefter
(da det hører med til det forklarede legemes egenskaber,
i sine bevægelser at adlyde viljen) kan Han lige saa
vel siges opfaren som optagen. Maria kunde ikke over-
skride naturens kraft ved at reise sit legeme af graven
og herliggjøre det, saa der kan hos hende kun være
tale om opreisning — ikke om opstandelse; derimod
kan man med rette sige, baade at hun er optagen og
opfaren. Alligevel har kirkesproget forbeholdt Frel-
seren ordet *assumptio* eller himmelfart, hans moder ordet
assumptio : optagelse.

Kirkens overbevisning er det nu, at kort efter
vorfrues død vendte hendes salige sjæl tilbage til sit
legeme, gjorde det levende og herliggjorde det, og tog
det med sig op til paradiset. Vi har her ingen bibelske
beviser at holde os til; kun den kirkelige læres høie
alder.

Vi kunde godt straks gjøre et spring paa tusend
aar tilbage i tiden. Da træffer vi koncilet i Mainz 813,
imens hele norden endnu var aldeles hedensk; der tælles
Mariæ optagelse allerede blandt de kirkelige hoved-
fester. Den katholske kirkes liturgi er et trofast ud-
tryk for dens dogma; derfor bliver fejrelse af optagelses-
festen vidnesbyrd om kirkens, ikke blot mening, men over-
bevisning i hin tjerne tid. St. Johannes af Damaskus
(c. 750) besang i digt Marias himmelfart — han staa-
som et vidne fra østen; biskopen st. Gregor af Tours
(c. 570) omtaler den — han staa som et vidne fra
vesten; og for at tage et endnu ældre mindesmerke,
et fra selve kristenhedens midtpunkt, saa blev der i
den for faa aar siden (1847) opdagede underjordiske
St. Clemens-basilika i Rom fundet et kalkmaleri, som
forestiller begivenheden. Men st. Augustin forudsætter
i den grad Marias optagelse efter legemet som en
almen fastholdt kjendsgjerning, at han derfra slutter
til hendes syndfrihed med de ord: „Da Jesus bevarede
sin hl. moders legeme fra gravens forraadnelse, fordi
det vilde ikke have sømnet sig, om det jomfruelige
legeme, Han selv havde taget sit kjød af, skulde blive
ormene til føde, saa kunde Han bestemt langt mindre
taale, at hans moders sjæl kom under syndens for-
raadnelse.“

(Fortsættes.)

En sammenligning.

Oskar Julius fremdrager i „Aftenposten“ af 1ste
ds. forskjellighederne mellem en søndag i Skotlands
strengt protestantiske (ikke lutherske) og Irlands ka-
tholske hovedstad.

Saa heder det da blandt andet om Edinburgh:
„Hist og her ser man klynger af mænd, der om-
ringer og lytter til en foredragsholder. Foredragets
gjenstand er næsten altid den hellige skrift, der for-
øvrigt her bliver fortolket paa en meget forskjellig,
undertiden meget snurrig og ofte ingenlunde særdeles
orthodoks maade. Indenfor en enkelt eller nogle enkelte
af disse kredse opdager man ikke blot en, men to
mænd, der afvekslende taler, den ene pro den anden
contra bibelen.“

Om Dublin heder det:

„Det er muligt, at man ogsaa her i en eller anden
stillere krog vil faa øie paa en prædikant [nemlig en
protestantisk], der med skingrende stemme og svingende
arme søger at samle en kreds af tilhørere om sig.
Men hans anstrengelser lønnes i regelen med meget
lidet tilfredsstillende resultater.“

I Edinburgh er høitideligt og dystert, i Dublin
lyst og livligt om søndagen. Og saa heder det videre:

„Om man af dette Dublins glade søndagsfysiognomi
vilde uddrage den slutning, at dublinerer mangler
respekt for kirken, og hvad der hører den til, vilde
man imidlertid gjøre sig skyldig i en meget stor vild-
farelse. Dublinerer er paa sin vis sikkert fuldkommen
saa religiøs som edinburghianeren. Der er kanske
overhovedet intet folk i verden, der er mere religiøs
end netop det irske. Han (irlænderen) har det kun
paa en anden maade end skotten. For det første er
herved at tage i betragtning, at medens denue er
protestantisk (presbyterianer), er han katholsk. Dublins
befolkning ligesom Irlands overhovedet er for henved
80 pct. katholsk. Dernæst, den katholske irlænder
giver den presbyterianske skotte neppe noget efter i
henseende til søgning til kirke. Han indretter sig kun
anderledes med hensyn til tiden. Skotten indskrænker
sin kirkegang væsentlig til en bestemt dag, søndagen
— eller sabbaten, som han kalder den — og da gaar
han ganske vist desto grundigere tilverks. Irlænderen
derimod gjør ikke nogen væsentlig forskjel mellem
søndag og hverdag i saa henseende. Som god katolik
gaar han daglig til messe. Om søndagen gaar han
maaske to gange; men selv i det tilfælde kan han
meget godt have ekspederet sig med kirken, forinden
skotten endnu har faaet sunget sin første salme. Alle-
rede kl. 6 om morgenen begynder nemlig folket i Dub-
lin at bevæge sig mod kirken. I Edinburgh derimod
i regelen først kl. 11.“

Très bien!

En Pariser-korrespondent til „Aftenp.“ (1ste ds.)
skriver:

„Man kan i denne tid neppe gaa 5 minutter i nogen
gade uden at møde unge piger, klædte i hvid kjole
og med hvidt, fodsidt slør kastet bagover hovedet.
Det gjør et eget indtryk i dette Babylon, som i alminde-
lighed betragtes som saa gudløst, ved hvert skridt at
møde disse unge kommunikanter, og det hver eneste
dag, den ene uge efter den anden. De er af alle
stænder og almindelig i alder fra 14 til 20 aar.

„Man siger, at der blandt ungdommen finder en mere og mere fremtrædende reaktion sted mod naturalismen og alt dens væsen. . . Det lover godt for Frankriges fremtid dette, og man maa haabe, at bevægelsen ogsaa vil udbrede sig til andre lande.“

Nu spørger vi: Hvem er det, der skaber den mer og mere fremtrædende modstand mod gudløsheden? Det er de katholske prester og ordensfolk.

Lidt fra origet.

Et blik paa catholicismens fremgang i de protestantiske lande England og Skotland er ganske interessant og trøsteligt.

I aaret 1800 var der 120,000 katolikere, i 1820 500,000, i 1840 900,000, i 1860 1,320,000, i 1880 1,620,000 og i aar ved sidste tælling 1,692,098. Af katolikerne beklæder mange i høj grad fremragende stillinger i riget. I aaret 1800 fandtes der neppe 60 kapeller i England og Skotland tilsammen; men i 1880 havde katolikernes egen offervillighed uden statstilskud bragt tallet op til 1564 kirker og kapeller, der siden den tid er vokset yderligere. Klostrenes antal var i 1880 369. Pave Pius IX gjenoprettede hierarkiet (bisper istedenfor apostoliske vikarer) ved bullen *Universalis Ecclesiae* af 29de september 1850, og Leo XIII. fulgte eksemplet for Skotlands vedkommende den 26de februar 1878. Medens de to lande i 1800 var delt mellem 6 apostoliske vikarer med 55 prester, saa har de ved begyndelsen af 1890 3 erkebisper, 18 biskoper og 2,669 prester. Det turde kaldes et smukt resultat. Mon det ikke skulde vidne om den katholske kirkes levedygtighed ogsaa i et aarhundrede som det nittende?

I Europa

er ifølge Hübners Statistische Tabellen for 1889 katolikernes antal 155,900,000, skismatikernes 81,510,000, gammelkatholikernes 140,000 (efter deres egen opgave), samtlige protestantiske trossamfunds tilhængere tilsammen 73,120,000 — alt efter de sidste tællinger. Samme tabeller regner det nuværende antal af katolikere i hele verden til 235 millioner.

Merkeværdige udtalelser.

Paa en i Chikago nylig afholdt konference af de methodistiske geistlige udtalte dr. Stennet, professor ved methodist-institutet i Evanston, sig paa en for den katholske kirke meget rosende maade: „Jeg paastaar, at ikke en eneste blandt os kjender den katholske kirke, dens forfatning og organisation; og alligevel paatager vi os at fælde dom over den. Jeg paastaar, at der i denne forsamling ikke findes tre mænd, som kan forklare forskjellen mellem den methodistiske retfærdiggjorelselære og den lære, som konciliet i Trient forkynder. Man har bebrejdet den katholske kirke, at den har et overhoved; men ogsaa den methodistiske saavelsom enhver anden kirke maa, saafremt den ikke skal falde sammen, ligesaa godt have en øverste autoritet som den katholske kirke, og det er

taabelighed at negte dette. Hele forskjellen mellem vor og den katholske kirke paa dette punkt bestaar udelukkende deri, at den katholske geistlighed samvittighedsfuldere opfylder lydighedspligten imod sin højeste autoritet, end vor geistlighed gjør det. Ogsaa i andre henseender gives der mange ting, i hvilke vi kan lære meget af den katholske kirke. Saaledes kan vi navnlig med stor nytte lære af den i henseende til en gjenstand, som for vort lands vedkommende er af langt større vigtighed end maadehold og afholdenheden i henseende til spiritusøse drikke, og det er opretholdelsen af familien, egteskabets hellighed og skilsmisens forkastelighed og fordærvselighed. Ingensteds finder man flere skilsmisser og raadnere familieforhold end i vore menigheder.“

At i virkeligheden massen af protestanter, selv af de dannede, ja endog af de lærde, bryder staven over, hvad de ikke besidder fornødent kjendskab til, naar de fordømmer, hvad der hører til catholicismen, det kunde vi bringe mange eksempler paa. Og i smag med professor Stennets ovenstaaende indrømmelse lader sig mangan tilstaaelse om almen uvidenhed angaaende catholicismen fremdrage, der er flydt af protestantisk pen.

Saaledes skrev i 1887 stiftsprovst Kofoed-Hansen: „Derom har jeg faaet vidnesbyrd nok, at uvidenheden om catholicismens væsen og betydningen af dens dogmer er uendelig stor hos protestanterne. De har om catholicismen ofte de taabeligste forestillinger og aldeles forkjerte begreber.“ (Hvor er menigheden? pg. 54.)

Slig uvidenhed kan imidlertid lidet undre, hvor vankundigheden endogsaa om selve lutherdommen er stor blandt dens egne tilhængere, og det fortalte blandt andre provst Houge (Bergens adresseavis, 25/8 1871) os, at den er: „Det fremgaar desværre til overflod af diskussionerne om kirkelige anliggender, saavel i som udenfor de kirkelige møder, hvor uklare og forskellige meningene om, hvad der er luthersk og ikke-luthersk, er baade blandt prester og lægfolk.“ Og derfor siger en anden protestantisk indsender, r. n. i Bergensposten 8/9 1871 om massen af folket: „Man kan ikke vente andet, end at den raa, i Guds lærdom uoplyste hob skal dømme efter sine følelser og lade sig styre af disse.“

Forat dog ingen skal tænke, det kun er om catholicisme og om lutheranisme eller de andre slags protestantisk religion, at der hersker beklagelig uvidenhed i vore nordiske lande, saa vil vi tilføje en udtalelse, der gjælder kristendom overhovedet. Det er atter provst Kofoed-Hansens bog, som taler: „... Deraf den forfærdelige ukyndighed i religiøs henseende, som man kan møde overalt i samfundet, denne mangel paa ethvert maal af kristelig kundskab, indsigt og forstaaelse, der findes navnlig vel mest hos de simplere klasser, menigmand, og hvorom ogsaa de i den sidste tid afholdte rekrutprøver bringer vidnesbyrd. Dog træffes den samme uvidenhed i kristelig henseende, den samme blottelse for al religiøs kundskab ofte nok hos de bedre stillede, hos dem, der gjør fordring paa dannelse

Egentlig skulde man jo mene, at det i den henseende maatte se ganske anderledes ud indenfor protestantismen, eftersom den lægger den store vægt paa ordets forkyndelse, og dog er det modsatte tilfældet (pg 89).“

Mon de protestantiske lande efter dette skulde have grund til at pukke paa sin religiøse oplysning?

Vi vil anbefale til læsning *Pastor Stub*: Protestantiske lægfolks og geistliges forskjel- lige slags uvidenhed om den katholske eller almindelige kristendom. Bergen 1886. 50 øre.

Katholicismen og arbeidersagen.

(Fortsat.)

„Den langt overveiende del af menneskeslegten bestaar af arbeidere, der maa tjene sit brød i ansigtets sved. Mange af dem har en haard lod: arbeidet kræver stor legemlig styrke, maa udføres i daarlig luft, under jorden eller tæt ved ilden, ofte endogsaa under stadig livsfare, og mangt et svært arbejde bliver daarlig betalt. Da der fornylig hændte en jernbaneulykke ved Seubersdorf i Baiern, fordi vigesporet var stillet feil, saa kom det frem, at vedkommende sporskifter havde gjort feilen i søvnighed, fordi han fem døgn i rad havde maattet arbejde 19½ time, og det med en dagløn paa 1 kr. 78 øre. Mangen hjergmand er sig bevidst, naar han om morgenen klæder sig paa, at det maaske er ligklæderne, han tager paa, og hustruen, der ser efter sin mand, naar han gaar paa arbejde, beder Gud bevare manden, saa han ikke kommer tilbage paa dødebaaren.

„Sikkert tilkommer der en arbeider, som har saa anstrengende og farlig beskæftigelse, en løn, der gjør det muligt for ham at ernære sin mangelen gang talrige familie og endda lægge en spareskilling tilside til sine gamle dage. Hvor høi løn dertil udfordres paa de forskjellige steder, det kan vi her ikke inddrage i forhandlingernes kreds. Kun maa jeg gjøre opmærksom paa, at mange arbeidere og arbeidersker faar betalt en ren sulteløn. I Berlin fik mange arbeidersker med 15 timers arbejdstid en ugeløn af høiest 3 kr. 10 øre. I byen Posen blev der i mange syetablissementer betalt en akkordløn, som beløb sig til 18 øre pr. dag.

„Hvorfra stammer slige misbrug i udnyttelsen af menneskets arbejdskraft? Meget ofte fra en grænseløs begjærlighed efter penge og vinding. Men maa en saadan nød ikke drive arbeiderne til fortvivelse? Imod den er det nu, vi vil beskjerme arbeideren — af kristelig medfølelse og tillige i hele samfundets interesse.

„Hvordan frelser vi arbeideren fra fortvivelsen? Ved at gjøre arbeidsherren bedre og trøste arbeideren. Arbeidsgiveren maa overtydes om, at penge ikke er det ypperste gode, og at han ved sin død maa efterlade til sine leende arvinger alle de skatte, han havde erhvervet sig ved en lang og travl virksomhed; han skal betænke, at en utallig mængde rige folk ved at indtræde i ordensstanden frivillig har givet afkald paa en større formue, end han nogensinde kan haabe at faa samlet. Er det ikke en prædiken, som gaar til hjerte,

naar dronning Kristina af Spaniens nevø, naar en datter til Englands rigeste katolik, hertugen af Norfolk, har sluppet sin umaadelige formue og er ilet fra slottet til den snevre klostercelle, hvis hele udstyr bestaar af et bord, en stol, en seng og en knæeskammel? naar 3 søskende og en kusine af den fyrstelige familie Radziwill har valgt sig klostrets fattigdom, naar en fyrstinde Windischgrätz, to fyrstinder Auersperg, tre fyrstinder Löwenstein; naar medlemmer af de adelige familier Biegeleben, Brenken, Cappi, Droste, Fürstenberg, Galen, Hammerstein, . . . Ketteler . . . Mallingckrodt . . . Metternich . . . Nesselrode . . . Spee, Stolberg, Waldburg-Wolfegg . . . o. a.; naar endvidere utallige, og det ogsaa meget rige personer af borgerstanden vælger klostrets fattigdom — er saa ikke det en slaaende prædiken om de jordiske goders forfængelighed? er det ikke en overbevisende paamindelse om, at der her i verden kun er ett fornuftigt, nemlig at opnaa himlen?

„Men dette ophøiede eksempel er tillige en trøst for arbeideren under hans savn. Gud har tilstedet, at hans kald paalægger ham savn, og de kan nok mindskes, men aldrig ganske ophæves. Naar han nu sukker under deres tryk og føler sig fristet til at knurre mod Gud, saa maa han betænke, at rigmænd frivillig har kaaret sig trappisternes fattigdom og valgt at arbejde under Afrikas brændende sol for at udbrede kulturen og troen dernede, og at allerede fire jesuitter, der frivillig havde taget disse savn paa sig, er bukkede under for klimaets anstrengelser. I Frankrige tog i 1840 en tjenestepige en 80-aarig forladt blind olding til sig paa sit tagkammer, og pleiede ham; senere fik hun hjælp og optog et større antal. Det blev begyndelsen til kongregationen *Les petites sœurs des pauvres*, som nu tæller 2,700 søstre, der dels ved sin egen formue, som de har overladt til klostret, dels ved almisserne, de indsamler, forpleier 20,000 gamle, hjælpeløse mennesker; ogsaa mange rige damer er indtraadt i disse tiggersøstres orden, som f. eks. to grevinder Robiano.

(Fortsættes.)

Kjærlighed til næsten.

(M. B. Landstad.)

Kjærligheden
har altid sin hjerteve;
hun maa jo daglig herved
rundt om sig jammeren se;
hun rækker ikke saa langt — saa langt,
som der er taarer og tungt og trangt.

Kjærligheden
har ogsaa sin glæde skjøn
og eier i hjertefreden
fra himlen sin bedste løn,
er blindes øine og haltes stav
og ved dog slet ikke solv deraf.

Kjærligheden
gaar altid i Jesu navn
med ydmyg og stille leden,

med gaver fra Gud i favn
og eier for den, hvis sjæl er syg,
en haand saa mild og lægende myg.

Kjærligheden
her trænges saa saare til —
den engel, som arnes græden
kan ændre til glædens smil;
som vokser med kravet, blir ei træt,
er yndigst, naar hun i løn har grædt.

Kjærligheden
kan ikke den skabe her
det, som den vilde: et eden;
saa peger den opad dér,
hvor himmelsk kjærligheds høie magt
har lys over jordens jammer lagt.

Kjærligheden
i gjerning og ei i snak
skal høste engang i glæden
de tusende hjulpnas tak,
skal staa som moder i børneflokk,
som hende ei faar velsignet nok.

Jomfruen af Orleans.

(Fortsat.)

Her staar vi nu paa høidepunktet af et daadrigt liv, som i historiens dagbøger ikke har sin lige. Fire maaneder er forløbne, siden Jeanne for første gang traadte frem for kongen, og hvormeget stort har hun i denne tid ikke udrettet! At England ikke nu bærer Frankriges og Englands forenede kroner, og Frankrige ikke kom til at sukke under et aag lig det ulykkelige katholske Irlands, det skyldtes altsammen jomfruen af Orleans. Og trods soldaterlivet midt i vaabengny og seierslarm lagde hun et saadant levnet fuldt af tro og dyd for dagen, at hæren blev som forvandlet. Den tapre ridder La Hire og andre øienvidner forsikrer om den indflydelse, hendes fromme uskyldighed øvede selv over de raa krigere. „Der hviler noget i sandhed guddommeligt over hendes væsen,“ skrev Guy til sin moder den 8de juni 1429. Det kan derfor ikke undre, naar folket gjorde hende til helgen uden at afvente kirkens dom.

Jeanne d'Arc havde løst sin hovedopgave. Om hendes mission fra Gud dermed var tilende, eller om den først sluttede med englændernes udjagelse af Frankrige, er et stridsspørgsmaal, der maaske vil finde sin løsning — ialfald blive sikrere belyst ved de undersøgelser, som nødvendiggjøres ved den fortiden paa-gaaende kanonisationsproces.

Efter kroningen var det Jeannes ønske, at kongen skulde holde sit indtog i Paris, og hun opmuntrede til snarligt opbrud. Men hoffet var derimod og indlod sig i fredsunderhandlinger med hertugen af Burgund i den tro, at naar han var vundet, var ogsaa England

beseiret. Jeanne var ikke imod at underhandle med hertugen, men vilde ikke være uvirksom, medens underhandlingerne stod paa, for ikke at give fienden tid til at forsterke sig. Kongen lod sig paa hendes forestillinger omsider bevæge til at bryde op mod Paris. Befæstede stæder og borge lod melde sin overgivelse og aabnede med glæde sine porte for jomfruen af Orleans. Fra tre sider var landet rundt om Paris i franskmændenes hænder. Men at vove et rigtigt angreb, dertil havde kongen ingen lyst; han haabede, at staden vilde overgive sig. For at rive ham ud af denne falske sikkerhed gjorde Jeanne som tidligere ved kroningsfarten. Hun kaldte hertugen af Alençon til sig og bad ham at lade soldaterne ruste sig, da hun vilde bese Paris lidt nærmere.

Den 13de august drog hun med en talrig hær mod St. Denis, en forstad til Paris. Kongen derimod fulgte ikke, men sluttede vaabenstilstand med de engelske udsendinge indtil jul. Jomfruen befandt sig i en feberagtig spænding. Hun førte sine tropper snart for den ene port, snart for den anden i den hensigt at tage staden i giesyn. Et virkeligt angreb vovede hun ikke; dertil behøvede hun kongen. Endelig lod denne sig bevæge til opbrud. Jeanne glemte alt mismod, glæde straalende ud af hendes ansigt, og nyt seiershaab gjennemtrængte hæren.

Paa Maria himmelfartsdag begyndte stormen paa Paris. Jeanne har udtrykkelig forsikret, at kampen paa denne dag fandt sted mod hendes vilje, og at hun ene og alene paa sine feltherrers indstændige bøn deltog i den. Med fanen i haanden styrtede hun sig i gravene med de tapreste og udholdt et levende angreb. Udenverkene var snart tagne. Da blev Jeanne saaret i benet. Hun trak sig tilbage, men opmuntrede sine folk til at holde ud. Da kampen allerede havde varet siden middag, og krigerne var trætte, besluttede de at afbryde den. Forgjæves modsatte Jeanne sig og vægrede sig ved at forlade pladsen. Mod sin vilje blev hun af hertug Gaucourt løftet op paa hesten og ført bort. Det var første gang, at Jeannes forehavende slog feil; men hun opgav ikke haabet. Den følgende dag lod hun soldaterne blæse sammen til nyt angreb. Hun stod allerede foran Paris's mure, da befalingen fra kongen kom, om straks at vende tilbage til St. Denis. Saaledes stod kongen selv altid sin velgjørerinde hindrende iveien, fordi han lod sig fuldstændig beherske af sine gudløse, paa Jeanne skinsyge raadgivere.

Nogen tid derefter begyndte han tilbagetoget til Loire, for der at hengive sig til et uvirksomt og vellystigt levnet. Da Jeanne saa, at hun ikke formaaede at bringe ham paa andre tanker, lagde hun sin rustning ned for den hellige jomfrus billede i abbediet St. Denis — en stum protest mod kongens adfærd. Fuldt af be-drøvelse ledsagede hun ham paa hans vei, der var saa vidt forskjellig fra den, han tidligere af hende var bleven ført paa. Hidindtil havde det gaaet fremad i triumftog til fædrelandets befrielse, nu gik det tilbage, væk fra hovedstaden, i hvilken hun vilde have ført den kronede konge ind, og det gik med saadan fart, at tilbagetoget snarere lignede en flugt. (Fortsættes.)

Indenlandske efterretninger.

220 udvandrere afgik forrige fredag med „Rollo“. I det hele udvandrede i afvigte aar 6981 mænd og 5497 kvinder, hvad der er det laveste antal paa flere aar.

Takster for kjørsel til Holmekollen og Frognersæteren er givne. Til Holmekollen er det 8 à 6 kr., til Frognersæteren 10 à 7 kr. tur og retur med pligt for vognmanden til 1½ times ophold.

Besætningen paa norsk bark „Louis“ er landsat i New-York, da den maatte forlade det synkende skib i Atlanterhavet. — „Aalesund“ af Farsund er efter sammenstød med seilskib „Urda“ af Drammen sunken ved Barry.

Forlis. I april er der gaaet tabt 86 seilskibe, hvoraf 4 norske, 8 svenske og 1 dansk, og 21 dampskibe, hvoraf 2 norske.

En engelsk eskadre paa 4 skibe vil komme paa besøg nogle dage midt i denne maaned.

Til **Tordenskjold-monumentet** er der indløbet adskillige udkast; af dem fik Bergslien 1ste, Skeibrok 2den, Svor 3dje præmie.

Udenlandske efterretninger.

Dødsfald. Erkebispem af Posen-Gnesen, dr. Dinder, er død, 60 aar gammel. Han havde en yderst vanskelig stilling at beklæde som den energiske og landflygtige Ledochowskis eftermand, da den preussiske regjering vilde gjøre ham til sit verktøj til polakernes fortyskning, hvad dr. Dinder aldrig laante sin haand til.

Maroniternes biskoper har enstemmig valgt Balbecks biskop, den 73 aarige Johannes Hagiah, til sin patriark. Inden han blev biskop, var han dommer.

Jødernes paaske. Det var en 6-aarig kristen gut, søn af en velstaaende arabisk enke, som almindelig og uden tvil antages for myrdet af jøderne i Damaskus. Obduktionen af liget, som var kastet i en brønd, viste, at hovedaaren paa venstre arm havde været aabnet. Øvrigheden har desuagtet afbrudt al undersøgelse og forbudt, at sagen bliver omtalt; det skal være frugten af jødiske penge.

I **Oberammergau** begyndte pinsedag den opførelse af lidelseshistorien, som har vundet verdensberømtthed og gjentages hvert 5te aar. Den første forestilling havde samlet langt over 4000 tilskuere. Iaar skal spillet overtræffe alt, hvad der nogensinde præsteredes.

Katholikforsamlingen for Tyskland vil blive holdt til høsten i Koblenz, ikke i Mainz.

Fremskridt. I byen New-York findes nu 112 katholske kirker og kapeller. Sidste aar blev der indviet 5 nye kirker.

Jernbanenulykke fandt sted mellem Oakland og San Francisco, idet toget løb ud paa en bro, som ikke var lukket. Lokomotiv og en vogn faldt i vandet. Ca. 20 mennesker druknede.

Annonsesæilerne i Berlin bortforpagtes af byen og indbringer for de følgende 10 aar 125,580 kroner aarlig.

Hungersnoden i Øst-Sudan vedvarer fremdeles og har naaet en rædselsfuld høide. En korrespondent til „Times“ siger: „Kun de rigeste har midler til at opholde livet. Nøden er særlig stor mellem kvinder og børn, af hvis forsørgere vi har dræbt saa mange tusender i de senere aar.“

Rige petroleumskilder er fundne i Peru, saa man nu har tre steder, hvor petroleum samles i masse, nemlig Pennsylvanien, Sydrusland og Peru.

Ulve i betydeligt antal huserer i Moskous nærmeste omegn.

Yderligheder. Obduktion af lig drives i vore dage til temmelig meningsløs yderlighed. Saaledes skal den unge luftskipper Rolla, der faldt ned med sin ballon forleden ved Stockholm, skjæres op, forat det kan blive fastslaaet, om han døde i luften eller i vandet, hvor hans lig fandtes. Saa erfor da verden den interressante nyhed: i vandet døde han. Men ett spørgsmaal af enorm vigtighed bliver ubesvaret tilbage og lader et skjæbnesvangert hul i verdenshistorien: „Det kunde ikke afgjøres, hvorvidt han havde været ved fuld sans, da han faldt ned i vandet.“ Man skulde tænke endel mindre paa kroppen og gjøre endel mere for den udødelige sjæl! — Nedstigninger med faldskjerm er nu forbudt i Stockholm.

I **Malmö** er der forefaldet meget store arbeideruroligheder med levende kampe mellem folket paa den ene side, politiet og militæret paa den anden side.

Moderne kjærlighed. En tysk herre og dame havde leiet sig ind i et hotel i Kjøbenhavn, hvor de dræbte sig selv med gift; ligene sad i sofaen med armene om hinandens hals. — En tysk snedkersvend bandt sig sammen med sin mesters datter, og saa druknede de sig i kompagni. De var 19 og 16 aar. — Kristiania er forresten ogsaa „moderne“: i forrige uge blev befolkningen forøget med 17 filii naturales, i en tidligere uge endog med nogle og tyve.

Skandinavisk industristilling agtes holdt i Stockholm i 1894. Byen har bevilget 300,000 kr. dertil.

Med smuglere, en skare fiskere ved Oporto, havde toldopsynet et blodigt sammenstød isøndags. 8 fiskere blev dræbt.

I **Alperne** har sæson-nedstyrtningerne taget sin begyndelse. Adskillige turister har fra forskjellige høider foretaget den ufrivillige luftreise nedover og ladet sit liv paa sportens og dumdristighedens alter.

Blandinger.

Nationalitet efter Palmers mening: Ordet er et lokkemiddel, som despoter bruger for at hidse folk paa hinanden. Alt det største, menneskeheden har, er kosmopolitisk: Religion („gaa ud og lær alle folk“ o. s. v.); videnskab (2 gange 2 er 4 i Europa saavel som i Kina).

Hjemve. Læreren: „Ved nogen, hvad hjemve er?“ En rækker fingeren op. Læreren: „Har du maaske prøvet selv at have hjemve?“ Han med fingeren: „Ja.“ „Har du da været bortreist nogensinde?“ „Nei!“ „Hvor har du da kunnet have hjemve?“ „Naar jeg har maattet sidde efter.“

Uregelmæssigheder ved bladets tilstilling bedes uopholdelig meldte til ekspeditionen, Akersveien 4.